

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.304
din data de 28.05.2014

Dosar nr.:394/2013

Petiția nr.:2934/22.04.2013

Petent: N.T.

Reclamat: N.T.M.

Obiect: Expresii jignitoare cu referire la etnia romă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului:

I.1.1. N.T.

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului:

I.2.1. N.T.M.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare.

1. În data de 06.04.2013, petentul în timp ce se afla în exercitarea atribuțiilor de serviciu a constata că partea reclamată a oprit autovehiculul neregulamentar, împiedicând buna desfășurare a traficului rutier.
2. La solicitarea petentului de a parca mașina regulamentar, partea reclamată i-a adresat expresii jignitoare cu referire la etnia romă.

III. Procedura de citare.

1. Petentul a fost citat prin adresa nr. 2934/25.04.2013 și partea reclamată prin adresa nr. 3023/25.04.2013, procedura de citare fiind astfel îndeplinită, conform dispozițiilor O.G. nr.137/2000, republicată.
2. La termenul de audieri din data de 16.05.2013, părțile nu au fost prezente.
3. Prin adresa nr. 3421, petentului i s-a solicitat să depună probe la dosar și dacă partea reclamată a fost sancționat pentru faptele prezentate în petiție.
4. Prin adresa nr. 3735/03.06.2013, petentul depune declarații de martor cu privire la cele evidențiate în petiție, și susține că partea reclamată nu a fost sancționată pentru faptele prezentate în petiție.

IV. Susținerile părților.

Susținerile petentului.

1. În data de 06.04.2013, petentul în timp ce se afla în exercitarea atribuțiilor de serviciu a constata că partea reclamată a oprit autovehiculul neregulamentar, împiedicând buna desfășurare a traficului rutier. La solicitarea petentului de a parca mașina regulamentar, partea reclamată i-a adresat expresii jignitoare cu referire la etnia romă.
2. Petentul i-a adus la cunoștința părții reclamate faptul că se pot lua măsuri de sancționare împotriva reclamatului, la care acesta i s-a adresat cu expresii jignitoare: *”pe mine să ma legitimeze și sancționeze un polițist, nu un țigan împuțit, un cioroi”*.
3. Chemat la sediul poliției, reclamatul a recunoscut că a folosit expresii jignitoare, spunând: *”da mă te-am făcut țigan și cioroi, care este problema?”* La sediul poliției, de față la discuții au fost și colegii petentului, Fulgeanu Adrian, Ștefan Constantin.
4. Prin adresa nr. 3735/03.06.2013, petentul susține că reclamatul nu a fost sancționat pentru faptele prezentate în petiție și depune două declarații de martor ca probe pentru susținerea celor prezentate în petiție.

Susținerile părții reclamate.

1. -

V. Motivele de fapt și de drept.

1. **În fapt**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține că este sesizat un posibil comportament ce are menirea de a veni în contradicție cu regulile comportamentale presupuse de OG nr.137/2000, republicată, actualizată, faptă individualizată de către petent, și susținută de probatoriul aferent depus în prezenta cauză, prin adresarea unor expresii, cu referire la apartenența etnică a petentului – romă, petent aflat în exercițiul funcției – polițist local.
2. **Astfel**, urmare a faptului că partea reclamată, în data de 06.04.2013, a staționat autovehiculul în așa fel încât bloca desfășurarea normală a traficului rutier, petentul i-a adresat solicitarea de a se conforma regulilor de circulație. Partea reclamată a făcut o serie de afirmații, ce aveau legătură cu apartenența etnică a petentului, refuzând legitimarea și conformarea la regulile de circulație presupuse a fi fost nerespectate. La sediul poliției, partea reclamată își susține afirmațiile făcute inițial, fiind depus și probatoriu în acest sens, repetându-le și chiar făcând alte asemenea afirmații.
3. **În drept**, Colegiul Director are în vedere că aspectele sesizate sunt în legătură cu afirmații ale părții reclamate, făcute cu ocazia exercițiului funcțiunii petentului. În acest sens, Colegiul Director se raportează la calitatea deținută de petent și are în vedere dispozițiile **art.239 alin.2 din Codul Penal**, alineat care prevede că *”Lovirea sau orice acte de violență, săvârșite împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercițiul funcțiunii ori pentru fapte îndeplinite în exercițiul funcțiunii, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.”* În acest sens, față de dispozițiile speciale ale Codului Penal, Colegiul Director urmează a

hotărâ în ce condiții poate interveni incidența OG nr.137/2000, republicată actualizată, în speță existând premisele unei fapte prevăzute și sancționate de Codul Penal Român, cu închisoare.

4. Reținem astfel că dispoziția din codul penal, sancționează fapta de ultraj, individualizată prin două posibile acțiuni: lovirea și **orice alt act de violență**. Prin urmare, văzând norma juridică de drept material, Colegiul Director observă că legiutorul, în momentul în care a pedepsit actele de violență îndreptate împotriva funcționarului public, aflat în exercițiul funcțiunii, a dorit să sancționeze penal, inclusiv acele acte de violență care nu sunt îndreptate împotriva integrității fizice ale funcționarului. Astfel, textul de lege sancționează faptele de violență fizică (lovirea) precum și acele acte care nu presupun atingerea integrității fizice ale subiectului acțiunii de ultraj, în speță fiind vorba despre o violență, exercitată la nivel de comportament, mod de adresare, afirmații, etc, chestiuni ce privesc mai mult integritatea psihică a funcționarului, subiect al faptei de ultraj.

5. Prin urmare, considerăm că **art. 239 alin. 2 din Codul Penal** cuprinde inclusiv acele fapte ce au în vedere adresarea a diferite expresii, ce au menirea de a jigni, de a încălca dreptul la demnitate al subiectului, de a-l înjosi, face să se simtă inferior, chiar dacă acest comportament are în vedere existența unui criteriu de discriminare, conform OG nr.137/2000, republicată actualizată, în acest sens reținând că, față de faptele astfel prezentate, **OG nr. 137/2000, republicată actualizată, nu poate fi incidentă cauzei**, deoarece ce suntem în posibilitatea prezenta a unei fapte prevăzute și sancționate de Codul Penal Român.

6. Față de cele evidențiate și având în vedere dispozițiile **art. 64**, din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor „(1) Când în fața Colegiului director se pune în discuție competența acestuia, se va indica instituția sau un alt organ competent.”, în aplicarea normei de procedură, prezenta cauză urmează a fi transmisă instituție competente a soluționa obiectul acesteia, conform dispozițiilor normei speciale de drept – drept penal – **trimitând cauza spre soluționarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Slobozia, județ Ialomița.**

7. **Soluția Parchetului de pe lângă Judecătoria Slobozia**

- Prin adresa nr. 2303/01.04.2014, **Parchetul de pe lângă Judecătoria Slobozia** comunică Soluția prin care a fost dispusă clasarea cauzei penale sub aspectul săvârșirii infracțiunii de ultraj prev. D e art. 257 alin. 1 C.p. raportat la art. 193 alin. 1 C.p.
- În motivarea soluției **Parchetul susține faptul** că, nu a fost învederată o suferință fizică, fapta sesizată fiind susceptibilă doar de eventualele suferințe morale, astfel ne aflăm în fața unei situații care iese de sub incidența răspunderii penale.
- Întrucât la data de 01.02.2014 a intrat în vigoare Noul Cod penal, fapta este analizată și prin prisma prevederilor acestui act normativ. La art. 257, alin. 1 se include în elementele constitutive ale acestei infracțiuni, acțiunile alternative de amenințare, lovire sau alte violențe, vătămare corporală, loviri sau vătămări cauzatoare de moarte, ori omoruri, săvârșite împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

- Actele de violență verbală cauzatoare de suferințe morale exced, și în noua reglementare conținutul constitutiv al infracțiunii de ultraj. Astfel se dispune clasarea cauzei, având în vedere dispozițiile art. 294 alin. 3 din C.p.p. care prevede că această soluție va fi adoptată atunci când din cuprinsul actului de sesizare rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a exercitării acțiunii penale prev. de art. 16 alin.1 C.p.p., respectiv cazul avut în vedere de art. 16 alin. 1 lit. b C.p.p., în sensul că în modalitatea săvârșirii sale, fapta nu este prevăzută de legea penală.

8. Față de soluția Parchetului mai sus prezentată, Colegiul reține că fapta nu îndeplinește elementele unei infracțiuni, prin urmare reține cauza spre soluționare conform OG nr.137/2000, republicată actualizată.

9. Prin urmare, Colegiul Director al CNCD se va raporta la următoarele afirmații: „pe mine să ma legitimizeze și sancționeze un polițist, nu un țigan împușcat, un cioroi ... da mă te-am făcut țigan și cioroi, care este problema ...”.

10. Potrivit **art.2 alin.5** din OG nr.137/2000, republicată actualizată, *Constituie hărtuire și se sancționează contravențional **orice comportament** pe **criteriu** de rasa, naționalitate, **etnie**, limba, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la **crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv**.*

11. Hărtuirea reprezintă o formă de discriminare introdusă în urma procesului de transpunere a prevederilor **Directivei Consiliului 2000/43/CE**, privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, precum și dispozițiile Directivei Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.

12. Astfel, pentru a ne afla în situația unei fapte de discriminare, potrivit art.2 alin.5, este necesar îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de aceasta. În aceste sens, reținem că fapta de hărtuire este individualizată printr-un comportament ce poate îmbrăca **diferite forme** (*orice comportament*). Sintagma folosită de legiutor, *orice comportament*, denotă dorința legiutorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, ceea ce permite reținerea unor situații diferite în practică, putând varia de la caz la caz (afirmații, gesturi, acte sau fapte).

13. Ceea ce interesează și în acest caz, este ca motivul comportamentului în sine, să conștie în existența unui **criteriu** de discriminare, astfel precum acesta este reținut de legiutor. Prin folosirea sintagmei *orice alt criteriu*, pe lângă enumerarea unor criterii, în cuprinsul dispoziției legale, nu face decât să întărească protecția efectivă pe care această dispoziție o introduce, practic oferind posibilitatea reținerii oricărui alt element, nespecificat de lege, dar care este determinant în săvârșirea faptei.

14. Manifestarea comportamentului pe baza oricărui criteriu, trebuie, într-un final să conducă la *crearea unui cadru intimidant, ostil sau degradant*, pentru persoana care este supusă unui asemenea comportament.

15. De reținut că, în ce privește acest aspect, față de forma de vinovăție cu care sunt săvârșite faptele de discriminare, folosirea sintagmei *orice comportament*, poate avea în vedere inclusiv faptele săvârșite din culpă, esențial

în această formă de discriminare fiind îndeplinirea condiției de creare a unui cadru intimidant ostil sau degradant.

16. **particularitate** a faptei de hărțuire, astfel precum este reținută de OG nr.137/2000, republicată, constă în aceea că, diferit de celelalte fapte prevăzute și sancționate de OG nr.137/2000, aceasta nu presupune existența situației analoage, comparabile. Simplul fapt că reclamatul are un anumit comportament, ce este raportat la unul dintre criteriile prevăzute de lege, iar acest fapt conduce la crearea unui cadru intimidant, ostil sau degradant, pentru petent, este de ajuns pentru a se reține existența faptei de discriminare, prevăzută și sancționată de art.2 alin.5 din Ordonanță.

17. Acest lucru reflectă, în principal, faptul că hărțuirea în sine este greșită din cauza formei pe care o îmbracă (abuz verbal, nonverbal sau fizic), și al efectului potențial pe care îl poate avea – încălcarea demnității umane. Astfel, reținem că se are în vedere percepția pe care o are victima asupra tratamentului la care a fost supus.

18. **Cu privire la probatoriu, art.20 alin.6** din OG nr.137/2000, republicată „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi ca faptele nu constituie discriminare. În fata Colegiului director se poate invoca orice mijloc de proba, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.*”

19. Art. 72 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor „**Potentul, respectiv persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare.**”

20. Probatoriul în materia nediscriminării constituie o excepție de la principiul general de drept, ce guvernează acest act procedural.

21. În cadrul sesizărilor ce privesc fapte de discriminare, legiuitorul a înțeles să inverseze sarcina probei, în sensul în care **reclamantul** (petentul/persoana interesată) are sarcina de a prezenta un minim de probatoriu, *care să permită a se presupune existența unei fapte de discriminare*, probatoriu ce poate consta în orice mijloc de probă, inclusiv înregistrările audio sau video, de asemenea o altă excepție în materie.

22. Astfel, practic suntem în prezența unei **prezumții relative de discriminare**, partea **reclamată** având sarcina de a proba că faptele nu sunt fapte de discriminare conform legislației în vigoare, existența unui scop obiectiv al faptei reclamate, scop ce a fost atins prin mijloace adecvate și necesare, sau orice alte împrejurări de fapt sau drept care scoate fapta de sub incidența legislației antidiscriminare. De reținut că prezenta regulă este valabilă atât în fața organelor administrativ-jurisdicționale, cât și în fața instanțelor de judecată, sesizate cu soluționarea unor cereri privind fapte de discriminare.

23. Prin urmare, având în vedere probatoriul depus în cauză de către petent, ce face să dea curs prezumției simple de discriminare (declarații de martori ale colegilor), faptul că partea reclamată nu și-a asumat, în nici un fel, obligația de răsturnare a sarcinii probei, Colegiul Director al CNCD **constată săvârșirea unei fapte de discriminare, conform art.2 alin.5 – hărțuire.**

24. În reținerea faptei de hărțuire, Colegiul are în vedere situația în care, față de aspectele cauzei, suntem în prezența unui **comportament diferit** – simplul fapt al afirmațiilor făcute, cu referire la etnia romă, refuzul de a fi legitimat de un rom, constituie un comportament diferit, chiar adevrs, față de existența unui criteriu de discriminare (precum este reținut de ordonanță), **criteriul etnic**, creându-se astfel premisele dovedirii urmărilor imediate, presupuse de fapta de hărțuire – crearea cadrului ostil, **degradant**, dorit a fi creat de către reclamat.

25. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul Director, aplică sancțiunea **amenzii contravenționale, în cunatum de 3000 de lei**, conform art.26 alin.1 din Odononanța Guvernului nr.137/2000, republicată actualizată.

26. În stabilirea cunatumului amenzii Colegiul a avut în vedere faptul că reclamatul a urmărit a înjosi pe petent, considerându-se superior acestuia, neadmițând situația în care să fie legitimat și controlat de un „țigan împutit”. Mai mult, ajuns la secția de poliție, chiar dacă se aflau și alte persoane de față, colegi ai petentului, reclamatul persistă în a face afirmații ce au natura de a crea cadrul intimidant, ostil, degradant, reclamatul dorind să facă aest lucru, prin urmare fiind conștient de afirmațiile făcute și consecințele acestora, chiar urmărindu-le a fi produse.

27. De asemenea, Colegiul are în vedere și faptul că partea reclamată nu a fost sancționată pentru faptele sale, până în prezent. Ori, scopul normelor de conduită, în general, este acela de a stabili până unde pot fi exercitate drepturile și libertățile fundamentale, și de a interveni și corecta, prin mijlocele necesare, comportamentul ce depășește limitele stabilite de normele în cauză. Prin urmare, constatarea faptei de discriminare, nu ar fi avut nici un efect pentru partea reclamată și societate, în general, dacă nu ar fi fost însoțită de sancțiunea contravențională a amenzii. Tot odată, normele ce protejează principiul nediscriminării, împotriva faptelor de discriminare, nu și-ar mai avea rostul în condițiile în care acestea nu ar avea suportul unor sancțiuni pe măsura gravității faptelor.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate **constituie discriminare**, potrivit art.2 alin.1, 15 din OG nr.137/2000, republicată actualizată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și actualizată.
2. Se sancționează partea reclamată, **cu amendă contravențională, în cunatum de 3000 de lei**, potrivit art.26 alin.1 din Odononanța Guvernului nr.137/2000, republicată actualizată.
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.
4. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

La Administrația Județeană a Finanțelor Publice Ialomița, conform O.G. nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. 10 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita.

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA-Membru

HALLER ISTVAN - Membru

LAZĂR MARIA - Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA-Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Hotărâre redactată de către:

Vasile Alexandru Vasile – Membru Colegiul Director al CNCD

Vasile Daniel – Asistent Colegiul Director al CNCD

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.